

Influensområdet - noen refleksjoner

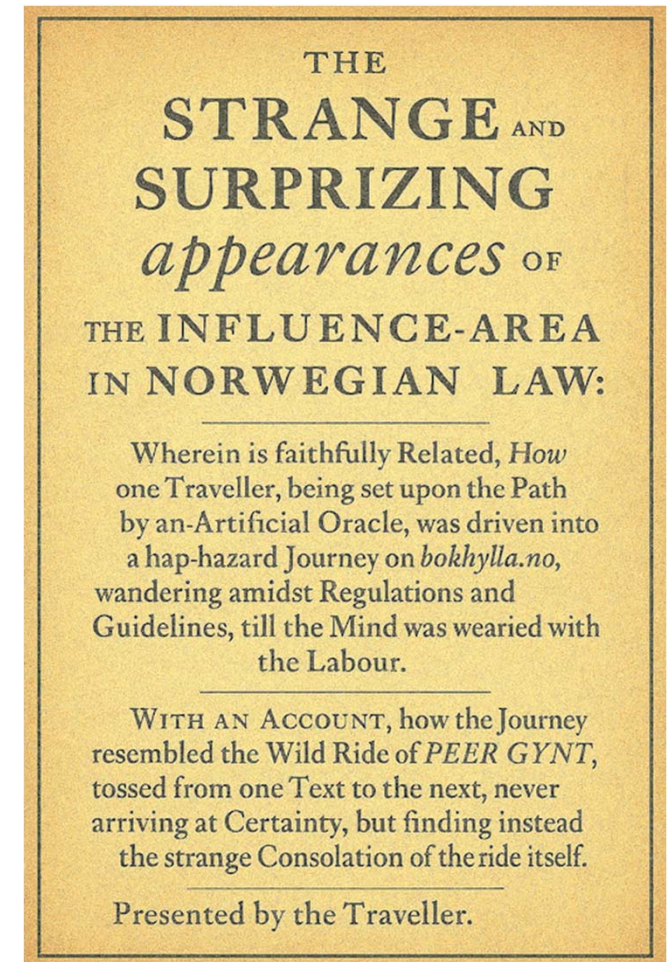
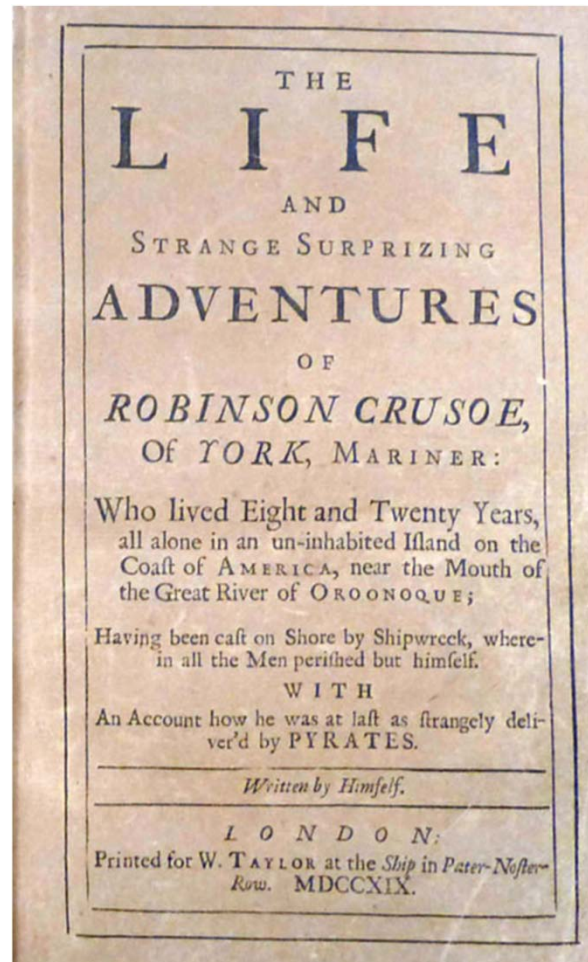
NAS høstmøte, Trondheim 2025

Clas Ola Høsøien

Influensområdet - noen refleksjoner

- Det handler om språk
 - begreper/definisjoner
 - lovverk
 - forskrifter
 - retningslinjer
 - veiledninger

Influensområdet

- noen refleksjoner

- På leting etter influensområdet
 - et litt flytende/utflytende begrep
 - latinsk lånord som bygger på *in-* «i, på» + *fluere* «flyte, strømme»
 - omland, betjeningsområde, dominans-/influensområde
 - Carl August Fleischers kommentarutgave til strandloven (1971)

Ved lov av 10. desember 1971 nr. 103 fikk vi så endelig de nye bestemmelser med sikte på en varig beskyttelse og fornuftig disponering av strandområdene: Lov om planlegging i strandområder. Den nye lov gir hjemmel for planlegging i hele «strandens **influensområde**», og gir ikke bare et forbud mot bebyggelse i 100 meters beltet.

Som vi ser, er «strandens **influensområde**» et svært skjønnsbetonet begrep. Myndighetenes fullmakt til å avgjøre grensene for lovens virkefelt — og forbudet i § 2 — får derfor stor betydning. Prinsippet må være at det er bedre å få for vide enn for snevre grenser.

Det sier seg selv at folk som kjører fra sitt vanlige bosted for å nå ned til en alminnelig benyttet badeplass, og som f.eks. kjører i 15 til 20 minutter, ikke dermed har sin bopel innenfor et «strandområde» i lovens forstand. En Oslo-boer som kan reise 10 minutter med bil for å nå opp til Sognsvann for å bade, bor ikke dermed innenfor strandens **influensområde**. Dette fremgår også av at eksistensen av Sognsvannet, selv om det er et utmerket sted for bading, neppe vil ha betydning for

Influensområdet

- noen refleksjoner

- På leting etter influensområdet
 - et litt flytende/utflytende begrep
 - latinsk lånord som bygger på *in-* «i, på» + *fluere* «flyte, strømme»
 - omland, betjeningsområde, dominans-/influensområde

For å få full oversikt over byområders hytteomland, både «dominans-omland» og «influens-omland» må man imidlertid vite hvor samtlige hytteiere i de respektive byområder har sine hytter, og en slik undersøkelsesmetodikk er vanskelig å gjennomføre. Den eneste hypotese man kan formulere, er at den økte mobilitet og den bedre økonomi som tillater flere valg enn før, vil spre hytteomlandene, ikke bare for de store byer, og da særlig Oslo-området, men også for de middelstore og mindre steder. En må forvente en relativ uttynning i det tradisjonelle dominansområde og en utvidelse av det geografiske **influensområde**.

Fornebu spiller en dominerende rolle for utviklingen av den internasjonale flytrafikken til og fra Norge. I 1967 ble 80 pst. av denne trafikken avviklet over Fornebu, mens Flesland, Sola og Kjevik avviklet den resterende del. Den store andel som Fornebu har av trafikken, gjør at en kan betrakte hele landet som flyplassens **influensområde**. Dette har sammenheng med at en rekke direkte internasjonale ruter kun har sitt utgangspunkt og endepunkt på Fornebu.

Influensområdet

- noen refleksjoner

- Plan- og bygningsloven, 2008
 - Det som ikke er forbudt, er lov.
 - Et lite sidesprang – NOU 1977:1 «Ny planleggingslov»
 - «Speilvendig av bygningsloven»
 - Lovens formål (§ 1-1)
 - fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner
 - legge vekt på langsiktige løsninger, og konsekvenser for miljø og samfunn skal beskrives
 - Planbeskrivelse og konsekvensutredning (§ 4-2)
 - planer som kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn, skal gi en særskilt vurdering og beskrivelse – konsekvensutredning – av planens virkninger for miljø og samfunn

PLAN- OG BYGNINGSLOVEN
(LOV OM PLANLEGGING OG
BYGGESAKSBEHANDLING)
av 27. juni 2008 nr. 71

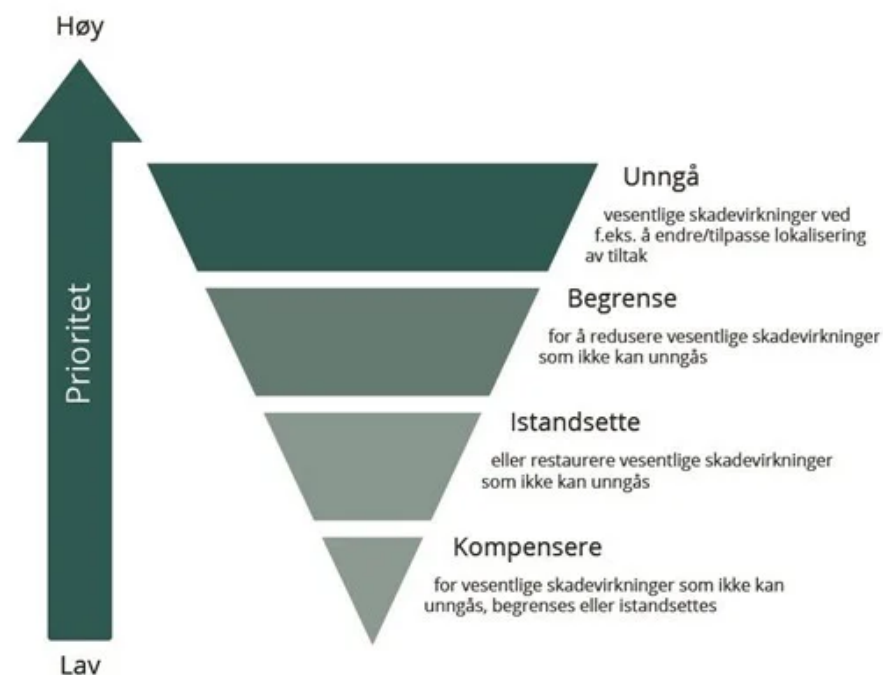
2. PLANLEGGING SOM VILKÅR FOR BEBYGGELSE OG UOMGJØRLIG BRUKSENDRING AV AREALER OG NATURRESSURSER. (SPEILVENDING AV BYGNINGSLOVEN)

I samsvar med mandatet tas her opp spørsmålet om innføring av det prinsipp i planleggingsloven at intet areal skal kunne bebygges eller undergis irreversibel omdisponering uten godkjent plan eller særskilt tillatelse. Dette prinsippet vil bety en «speilvendig av bygningsloven».

Influensområdet

- noen refleksjoner

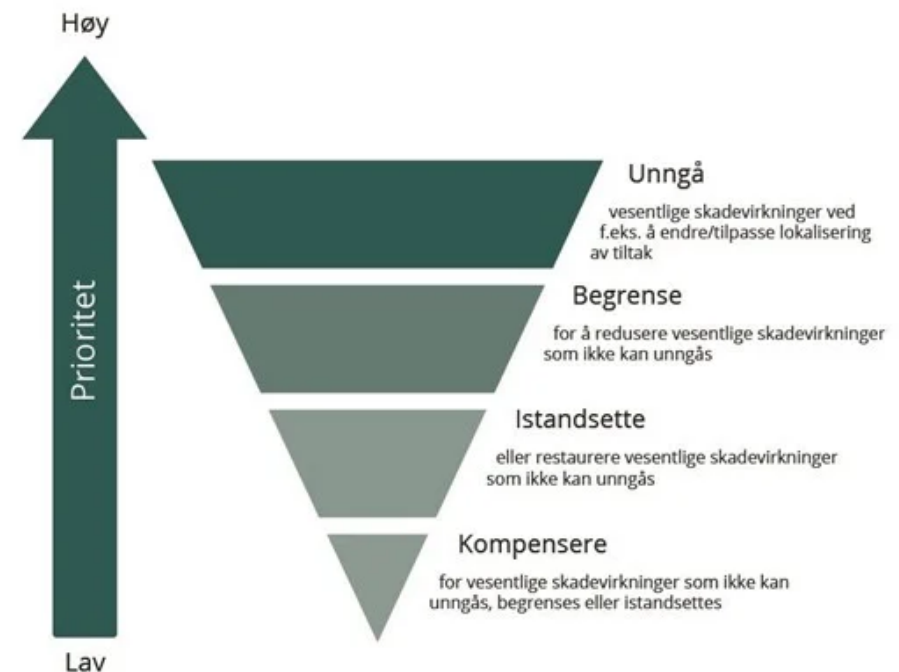
- Praksis har utviklet seg til at områder oftest reguleres før de bygges ut
 - KU-forskrift og -veiledning (M-1941) er kanskje en del av denne de facto «speilvendigen»?
- KU-forskriften – kriterier for om en plan eller et tiltak kan få vesentlige virkninger for miljø eller samfunn
 - Økt belastning i områder der fastsatte miljøkvalitetsstandarder er overskredet
 - Konsekvenser for befolkningens helse, for eksempel som følge av vann- eller luftforurensning
 - Prioritert rekkefølge: unngå, begrense, istandsette og hvis mulig kompensere for vesentlige skadevirkninger for miljø og samfunn både i bygge- og driftsfasen

Tiltakspyramiden, M-1941

Influensområdet - noen refleksjoner

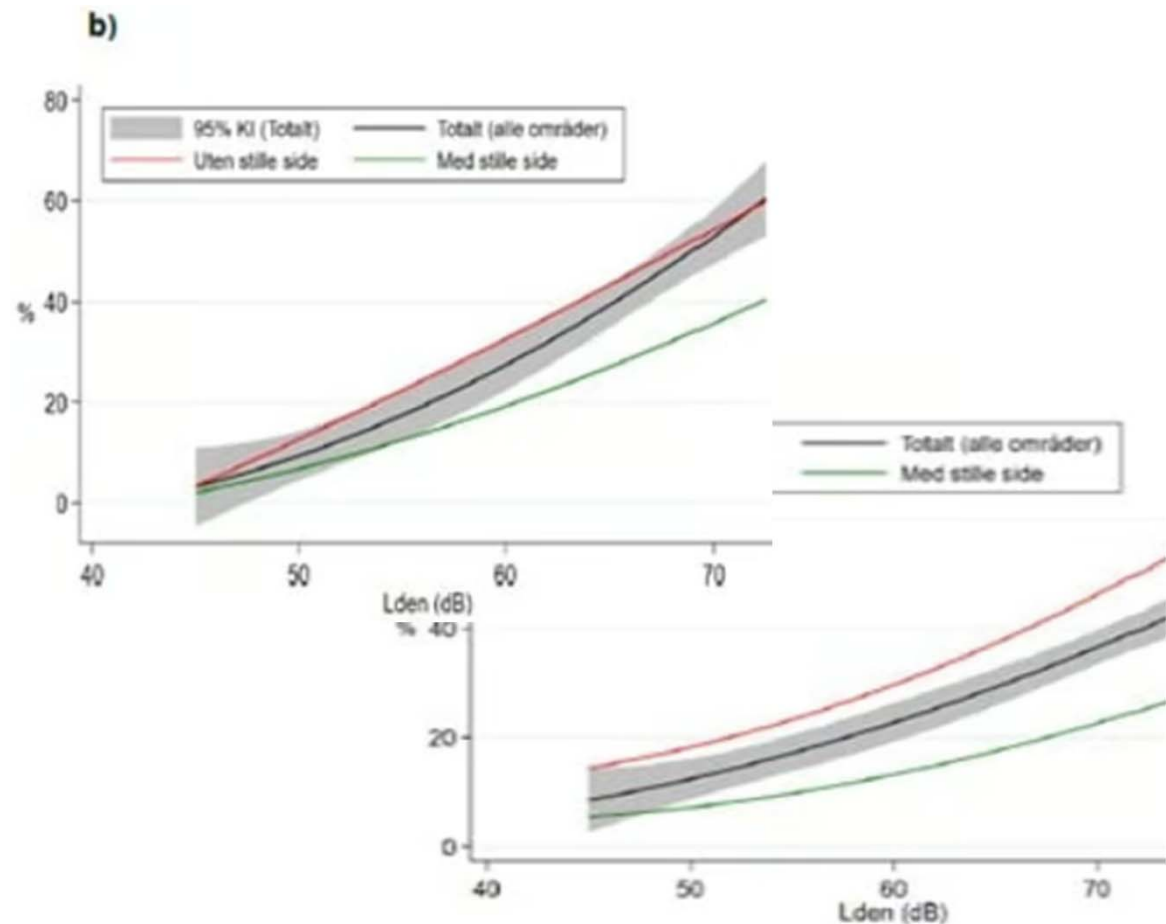
- M-1941 om støy og influensområde
 - Influensområdet er:
 - der støy fra områdene rundt kan påvirke planen/tiltaket.
 - der støy fra den aktuelle planen kan påvirke områdene rundt, f.eks. endring av trafikkmønster som fører til at tilstøtende strekninger får økt trafikk/støy.
 - avgrenses til de områdene hvor støynivået antas å gi overskridelse av grenseverdiene i tabell 2 i T-1442/2021
 - avgrensning skal beskrives og begrunnes.
 - Formålet med støyutredning
 - eventuelt synliggjøre avvik fra grenseverdier og kvalitetskriterier (T-1442).
Vær ærlig og tydelig!

Tiltakspyramiden, M-1941

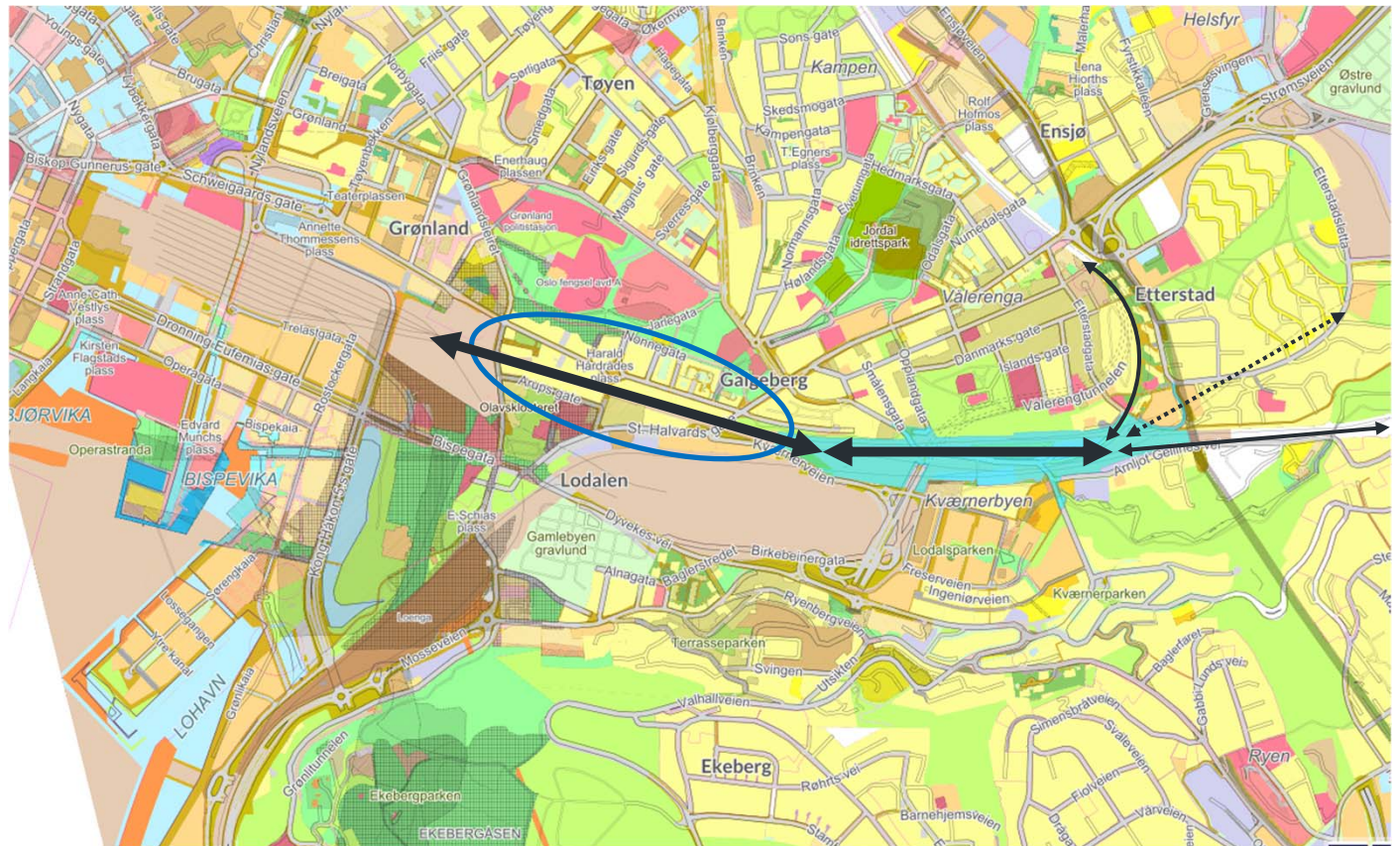
Influensområdet - noen refleksjoner

- T-1442 (siden 2005)
 - I større prosjekter som påvirker støyforholdene i et stort influensområde, for eksempel vegomlegginger som påvirker trafikkstrømmer i større deler av vegnettet, bør det legges vekt på å minimere samlet støyplage i influensområdet.
- Tilstrekkelig utstrekning og avgrensning
 - Utfordrende for veg- og togtrafikk, hvor kildene ikke er stasjonære
- Veiledning til T-1442

Influensområdet - noen refleksjoner

- Eksempel plansak i oppstartsfasen
 - Kapasitetsøkende jernbanetiltak
 - Planavgrensning
 - Influensområde?
 - Politisk ønske om en bredere vurdering av støysituasjonen
 - Influensområde kontra strategisk støykartlegging

Influensområdet - noen refleksjoner

- Fasitsvaret?
 - Alltid se utenfor plangrense
 - Alltid begrunne avgrensning
 - Alltid vurdere avbøtende tiltak
 - Hver sak er unik
 - avgrensning må gjøres ut fra faktiske og konkrete forhold i den enkelte sak
 - gir ikke presedens